

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1

Tel./fax: 286 840 129

E-mail: gabriela.samanova@soc.cas.cz

Názory občanů na vybraná opatření v rodinné politice

Technické parametry

<i>Výzkum:</i>	<i>Naše společnost 2010, v10-11</i>
<i>Realizátor:</i>	<i>Centrum pro výzkum veřejného mínění, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Projekt:</i>	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
<i>Termín terénního šetření:</i>	<i>8. 11. - 15. 11. 2010</i>
<i>Výběr respondentů:</i>	<i>Kvótní výběr</i>
<i>Kvóty:</i>	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
<i>Zdroj dat pro kvótní výběr:</i>	<i>Český statistický úřad</i>
<i>Reprezentativita:</i>	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
<i>Počet dotázaných:</i>	<i>1020</i>
<i>Metoda sběru dat:</i>	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
<i>Výzkumný nástroj:</i>	<i>Standardizovaný dotazník</i>
<i>Otázky:</i>	<i>ES.3, ES.4</i>
<i>Zveřejněno dne:</i>	<i>13. prosince 2010</i>
<i>Zpracovala:</i>	<i>Gabriela Šamanová</i>

Do svého listopadového šetření zařadilo Centrum pro výzkum veřejného mínění otázky týkající se sociální a rodinné politiky. Občané se vyjadřovali k tomu, nakolik se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi¹, a dále k některým konkrétním opatřením, která se těchto rodin týkají².

¹ Znění otázky: „Domníváte se, že se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi příliš mnoho, přiměřeně, nedostatečně?“

² Znění otázky: „Co si myslíte o následujících opatřeních? Jste pro nebo proti, aby byla uplatňována či zaváděna? a) Snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi, b) zvýšení počtu jeslí, c) zvýšení počtu mateřských školek, d) podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi, e) společné zdanění manželů, f) zvýšení přídavků na děti, g) provozování družiny u každé základní školy, i) „vícerychlostní“ rodičovská dovolená s různými výškami rodičovských příspěvků podle počtu let strávených na dovolené, což znamená, že za kratší dobu jsou vyšší platby, za delší dobu platby nižší, j) porodné vyplácené pouze při prvním dítěti a pouze rodinám, jejichž čistý příjem je menší než 2,4 násobek životního minima, k) přídavky na děti pouze pro rodiny, jejichž čistý příjem je menší než 2,4 násobek životního minima.“ Varianty odpovědí: rozhodně pro, spíše pro, spíše proti, rozhodně proti.

V obecné rovině, ve které bylo zjišťováno, jaká péče je věnována rodinám s dětmi ze strany vlády, stále převládá mínění, že starost v této oblasti je nedostatečná (50 %), ovšem další poměrně významná část obyvatel se domnívá, že tato starost je přiměřená (41 %). Pouze 3 % občanů se domnívají, že vláda věnuje zmíněným rodinám příliš mnoho pozornosti. Ze srovnání s předchozími výzkumy je patrné, že v posledních čtyřech letech se podíl lidí, kteří se domnívají, že se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi nedostatečně, pozvolna snižuje (viz tabulku 1).

Tabulka 1: Jak se vláda stará o sociální situaci rodin s dětmi (v %)

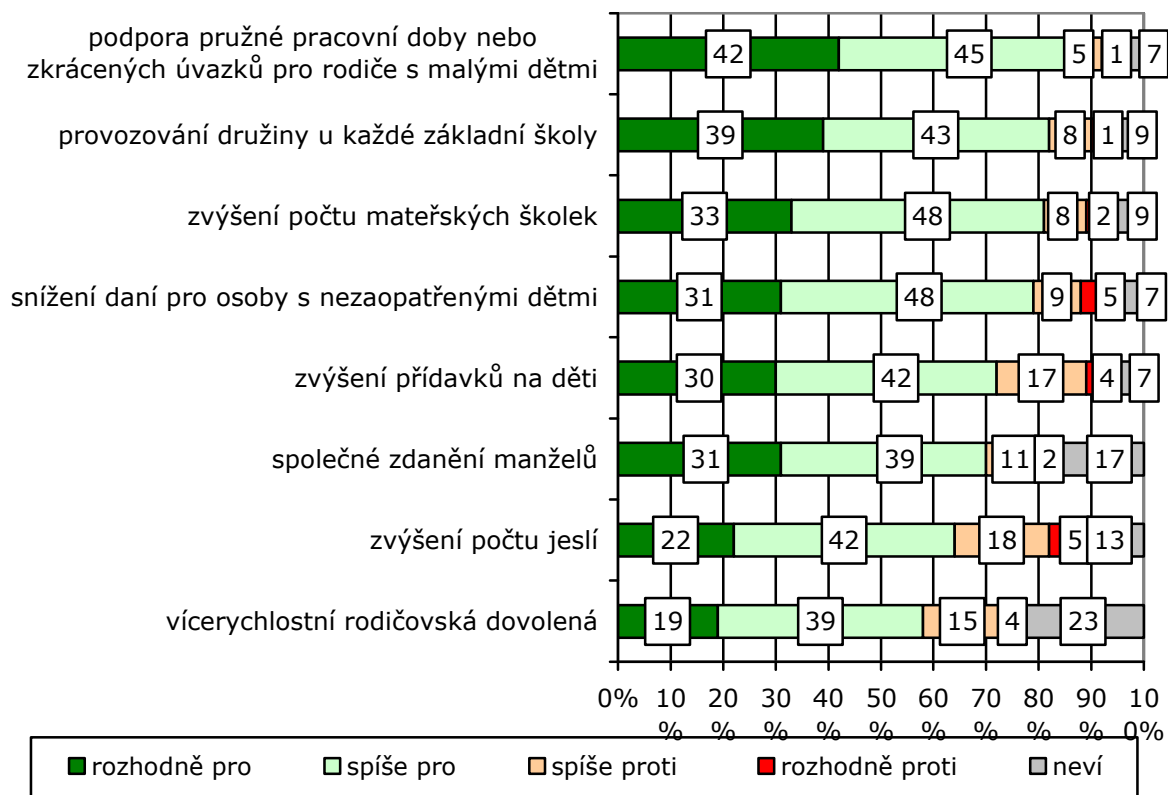
	2/2004	11/2006	11/2007	11/2008	11/2009	11/2010
nedostatečně	71	47	57	55	53	50
přiměřeně	24	42	34	38	38	41
příliš mnoho	2	4	2	2	4	3
neví	3	7	7	5	5	6

Rozdíly v názorech z hlediska sociodemografických charakteristik se projevily především podle vzdělání a subjektivně deklarované životní úrovně domácnosti. Lidé se vzděláním zakončeným minimálně maturitou statisticky významně častěji hodnotili péči vlády o sociální situaci zmíněných rodin jako přiměřenou, lidé bez maturity se častěji přikláněli k variantě odpovědi, že starost vlády je nedostatečná. Mezi lidmi se špatnou životní úrovní považovalo starost vlády za přiměřenou pouze 24 %, zatímco mezi lidmi s dobrou životní úrovní 50 %. Za nedostatečný označilo zájem vlády o rodiny s dětmi 67 % z těch, jež uvedli, že mají špatnou životní úroveň, a 41 % mezi těmi, jež považují svou životní úroveň za dobrou. Rozdíly v názorech se projevily také podle pohlaví, ženy častěji než muži uváděly, že vláda se o sociální situaci rodin s dětmi stará nedostatečně, muži se častěji než ženy nedokázali k této otázce vyjádřit a uváděli odpověď „nevím“.

Další otázka se týkala souhlasu s uplatňováním nebo zaváděním vybraných opatření na podporu rodin s dětmi. Vzhledem k tomu, že respondenti měli vyjádřit názor na každé opatření zvlášť, zaznamenala většina z nich velký podíl souhlasných odpovědí. I tak však lze rozeznat jisté odlišnosti mezi hodnocenými opatřeními. Nejvíce lidí by přivítalo podporu pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi (87 % v součtu odpovědí „rozhodně pro“ a „spíše pro“). Pro další opatření jako provozování družiny u každé základní školy, zvýšení počtu mateřských školek či snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi se vyslovilo kolem 80 % obyvatel České republiky. Další opatření jako zvýšení přídavků na děti, společné zdanění manželů nebo zvýšení počtu jeslí mají relativně nižší podporu mezi občany (mezi 72 a 64 %), ačkoli podíl lidí vyslovujících souhlas s těmito postupy je stále poměrně vysoký. U zvýšení počtu jeslí lze pozorovat o něco vyšší podíl nesouhlasných odpovědí (23 %), podobně jako u zvýšení přídavků na děti, se kterým rozhodně či spíše nesouhlasí 19 % lidí. Vícerychlostní mateřská dovolená má podporu 58 % lidí a téměř pětina občanů nedokáže k tomuto

opatření rodinné politiky zaujmout postoj a volí odpověď „nevím“ (viz graf 1). Podobně je tomu i u společného zdanění manželů, když se k němu nedovede vyjádřit zhruba pětina respondentů³.

Graf 1: Názory na uplatňování opatření v rodinné politice

Pozn.: Zjišťovány byly názory na aktuálně platná opatření (např. vícerychlostní rodičovská dovolená) i na opatření, která mohou být potenciálně zavedena.

Do výzkumu byla ke zhodnocení zařazena také dvě opatření, která začnou platit od 1. ledna 2011. Vyplácení porodného pouze při prvním dítěti rodinám, jejichž čistý příjem je menší než 2,4 násobek životního minima, podporuje rozhodně či spíše třetina občanů, proti se staví více než polovina občanů. Také u vyplácení přídavků na děti pouze rodinám s příjmem nepřesahujícím 2,4 násobek životního minima převládá nesouhlas nad souhlasem (52 ku 38 %).

Tabulka 2: Názory na podmínky vyplácení porodného a přídavků na děti (v %)

	rozhodně ano	spíše ano	spíše ne	rozhodně ne	neví
porodné pouze při prvním dítěti rodinám s příjmy nepřesahujícími 2,4 násobek život. min.	12	21	30	28	9
přídavky na děti pouze rodinám s příjmem menším než 2,4 násobek životního minima	10	28	30	22	10

³ Přestože se společné zdanění manželů v praxi již neuplatňuje, bylo mezi zkoumaná opatření zařazeno vzhledem k povaze otázky, tedy proto, že byly zjišťovány názory i na opatření, která potenciálně mohou být uplatňována nebo zavedena.

Ve srovnání s měřením provedeným v minulém roce nedošlo k výraznějším změnám v názorech na vybraná opatření. Lze pozorovat pouze malé oslabení podpory pro snížení daní u osob s nezaopatřenými dětmi a pro zvýšení přídavků na děti (viz tabulka 3).

Tabulka 3: Souhlas a nesouhlas se zaváděním či uplatňováním opatření v rodinné politice – vývoj (v %)

	11/2004 +/-	11/2006 +/-	11/2007 +/-	11/2008 +/-	11/2009 +/-	11/2010 +/-
podpora pružné pracovní doby nebo zkrácených úvazků pro rodiče s malými dětmi	92/4	90/4	90/4	91/3	91/4	87/6
snížení daní pro osoby s nezaopatřenými dětmi	91/5	87/7	87/6	88/8	84/10	79/14
zvýšení počtu mateřských školek	55/26	66/17	75/10	84/7	83/8	81/10
novomanželské půjčky	91/5	87/6	87/5	86/7	81/11	-
provozování družiny u každé základní školy	82/8	78/8	82/7	86/7	80/9	82/9
zvýšení přídavků na děti	89/7	76/16	77/13	83/11	78/14	72/21
společné zdanění manželů	73/7	73/8	73/8	72/10	70/11	70/13
zvýšení počtu jeslí	41/39	48/34	56/25	63/23	62/25	64/23

Pozn.: Dopočet do 100 % tvoří spontánní odpovědi nevíím.

Rozdíly v mínění ohledně vybraných opatření se projevují podle pohlaví: ženy o něco častěji než muži upřednostňují (a to zejména rozhodnou variantou odpovědi) služby podporující skloubení pracovního a rodinného života jako jsou zvýšení počtu jeslí, zvýšení počtu mateřských školek, provozování družin u základních škol, podpora pružné pracovní doby nebo částečných úvazků, ale také jiný typ opatření - zvýšení přídavků na děti. Z hlediska věku je nejvýznamnějším rozdílem to, že mladší lidé do 30 let se častěji k dané problematice neumí vyjádřit a volí odpověď „nevím“.